

Voorwoord

Ga je mij kapot maken?

Deze vraag werd mij gesteld door een man die mij klemgezet had, mij bang en machteloos liet voelen. Ik was een 35-jarige ambitieuze vrouw die ervan droomde om verpleegkundig specialist te worden, maar ik belandde in een manipulatief web van mijn supervisor. Een arts waarvan ik niet wist dat hij een verleden van grensoverschrijdend gedrag met zich meedroeg. Hij had een machtspositie, ik een afhankelijkheidspositie.

Zijn twee gezichten zorgden voor verwarring. Met zijn bezorgdheid, complimenten en intelligentie zorgde hij ervoor dat mensen hem charmant en aardig vonden. Daartegenover stond machtsmisbruik en manipulatie waarmee hij mij en collega's op een verkeerd been zette. Daarnaast kon hij ongewilde seksuele handelingen bij mij en zijn collega's opleggen. Steeds een stapje verder, steeds meer grenzen over.

Totdat ik besloot te gaan praten.

Door het lezen van mijn verhaal zal het je duidelijk worden waardoor seksueel grensoverschrijdend gedrag zo complex is, waarom het zo lastig is om je grenzen aan te geven en uiteindelijk te melden.

Wat gebeurt er met een slachtoffer waardoor je vast komt te zitten? Je krijgt antwoorden op vragen als 'Hoe kon het toch gebeuren?' 'Ik heb er nooit wat van gemerkt.' 'Ik vond hem altijd zo aardig.' 'Waarom melden vrouwen dit niet eerder?'

En hoe komt het tot een melding als er geen andere uitweg mogelijk is? Wat gebeurt er na een melding? Waar gaan slachtoffers doorheen tijdens een onderzoek? Wat maakte het voor mij zo lastig om te melden? Naast de onnoemlijke schaamte, de angst voor represailles en angst om niet geloofd te worden, is een van de grootste factoren wel dat je geen idee hebt wat je te wachten staat na het doen van een melding. En daar wil ik met dit boek verandering in brengen zodat mijn nare traumatische ervaring niet voor niets heeft plaatsgevonden. Het heeft geen zin gehad, maar ik wil er wel graag zin aan geven.

Wat kan ik lezen in dit boek?

Het boek is in vier delen opgebouwd.

In het eerste deel zal je lezen hoe ik klem kwam te zitten in het manipulatieve web van mijn supervisor. Hoe het heeft kunnen komen tot ongewenste seksuele opmerkingen en betastingen. Hoe reageerden omstanders? De eenzaamheid en machteloosheid zal zichtbaar en voelbaar worden.

In het tweede deel lees je over de melding en hoe daarop gereageerd werd door directe collega's. Hoe het bestuur de melding heeft opgepakt en wat daarop volgde. De strubbelingen en onrust die ontstond. Niet alleen bij mij, maar ook bij mijn collega's en het ziekenhuisbestuur.

Het derde en vierde deel gaat over de juridische processen die volgden na de melding. Je leest hoe er lastige besluiten genomen moesten worden, waar je als slachtoffer voor komt te staan. Het wordt duidelijk dat er veel meer gebeurt dan een zitting en een uitspraak. Dat er tussen die twee momenten in, meer ingewikkelde momenten en emoties op je pad komen dan je denkt. Hoe de omgeving reageert, welke steun hielp en welke niet. Hoe lang en slopend een rechtszaak kan duren en hoe dit je kan vormen. In mijn geval duurde het seksueel grensoverschrijdend gedrag acht maanden en het proces tweeëneenhalf jaar. Het kost bloed, zweet en veel tranen.

Peter Leusink, arts en seksuoloog NVVS, heeft vanuit zijn kennis en ervaring achtergrondinformatie en duiding gegeven op de situaties die zich voordeden. Dit kun je lezen in aparte kaders. Deze informatie helpt om te begrijpen waarom dingen zijn gebeurd zoals ze zijn gebeurd. Te makkelijk kunnen vooroordelen over slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag leiden tot 'victim blaming'. Daarnaast helpt feitelijke informatie om koers te houden: hoe kunnen we binnen de zorg (seksueel) grensoverschrijdend gedrag verminderen of voorkomen? Seksueel grensoverschrijdend gedrag in de zorg is immers niet incidenteel maar structureel aanwezig en vindt haar voedingsbodem in een onveilig werkklimaat dat onderhoud behoeft. Een veilige werkvloer is nooit af.

Voor wie is dit boek bestemd?

Voor de slachtoffers die zelf (seksueel) grensoverschrijdend gedrag hebben meegemaakt. Ik hoop dat het je steun en herkenning biedt. Dat je inziet dat het niet jouw schuld was, dat je emoties er mogen zijn. Twijfel niet aan jezelf. Ik hoop dat het lezen van mijn verhaal je laat zien dat je niet alleen bent. Ik hoop dat je ziet dat melden, hoe moeilijk ook, zin heeft. Ik weet

hoe klem je kan zitten en dat 'speak up' soms onmogelijk lijkt, maar niet praten vreet aan je en zal je blijven achtervolgen. Steun vanuit je omgeving is cruciaal en daar mag je om vragen. Grensoverschrijdend gedrag is onacceptabel en moet aangepakt worden. Kies vooral de weg die bij jou past. Er zullen goedbedoelde adviezen komen, mensen die het denken beter te weten, oordelen, maar blijf bij jezelf en houdt de mensen die goed voor je zijn, dicht bij je. En als laatste, wees vooral lief voor jezelf.

Voor de plegers, diegene die zich grensoverschrijdend gedragen. Dit boek geeft je inzicht over de consequenties van jouw gedrag op je slachtoffer(s) en op jezelf. Voel welke impact het heeft. Probeer te begrijpen dat het niet om jouw intenties gaat maar om jouw uiteindelijke gedrag. Zoek hulp als je hiermee in de problemen komt zodat jouw intenties wel goed tot hun recht komen. Het is mogelijk jouw gedrag te veranderen en in het reine te komen met jouw verleden.

Voor de omstanders zal dit boek doen laten inzien wat helpend kan zijn en wat niet.

Het zal voor alle lezers inzichtelijk maken hoe het gedrag ontstaat en waarom het zo beklemmend is. Hoe (dreigende) victim blaming een slachtoffer kapot kan maken. Niet voor niets wordt dit ook wel 'second rape' genoemd. Ik ben blij dat er in mijn situatie bewijs was waardoor sommige mensen er niet omheen konden dat het écht gebeurd was. Soms is er geen bewijs, dat betekent nog niet dat er niets gebeurd is. Maar 2% van de zaken is niet waar. Dat betekent dat 98% wel waar is. Leer jouw afweer herkennen en neem signalen altijd serieus! Want wat als het wel waar is?

Ik realiseer me dat het lastig is om te geloven dat een alleraardigst persoon, ook een donkere kant kan hebben. Plegers misbruiken niet iedereen zoals moordenaars niet iedereen vermoorden. Ze kunnen aan omstanders goede kanten van henzelf laten zien waardoor dit nooit verwacht wordt. Daar hebben ze belang bij. Plegers of dader klinkt nogal stigmatiserend, zoals veel woorden voor diegene die grensoverschrijdend gedrag vertoont. Plegers zijn niet alleen maar slecht, helaas hebben ze ook die slechte kant in zich. Maar het kan net zo goed een fijne buurman, vriend, echtgenoot of vader zijn. Dat praat hun donkere gedrag niet goed, het kan omstanders wel op het verkeerde been zetten.

Kijk niet weg als je het ziet of doorhebt. Vraag aan degene die grensoverschrijdend gedrag overkomt, of hij of zij oké is. Luister zonder oor-